

12 arguments econòmics per a la independència

Núria Bosch / Marta Espasa

Núria Bosch
Marta Espasa

12 arguments
econòmics per a la
independència

Visions

Pòrtic

Primera edició: juny del 2014

© 2014 Núria Bosch i Marta Espasa

Drets exclusius d'aquesta edició:

Raval Edicions SLU, Pòrtic

Pedro i Pons, 9-11

08034 Barcelona

www.portic.cat

ISBN: 978-84-9809-294-3

Dipòsit legal: B-7.834-2014

Fotocomposició: Barreras & Creixell

Impressió: Limpergraf

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

Índex

Presentació	9
1. Catalunya com a Estat independent, seria un país massa petit?	11
2. Catalunya finança Espanya o Espanya finança Catalunya?	23
3. Quins ingressos addicionals tindria la Generalitat com a govern d'un Estat independent?	41
4. Quines despeses addicionals tindria la Generalitat com a govern d'un Estat independent?	45
5. Quin seria el guany econòmic d'una Catalunya independent?	61
6. Una Catalunya independent, podria pagar les pensions?	75

7. Una Catalunya independent, naixeria molt endeutada?	83
8. Hi hauria un boicot comercial als productes catalans per part dels espanyols?	89
9. La independència de Catalunya, provocaria una fuga d'empreses?	99
10. Amb la independència, sortiria Catalunya de l'euro? Què passaria amb el sistema financer?	103
11. Una Catalunya independent, sortiria de la Unió Europea?	113
12. Els beneficis de la independència de Catalunya superarien els costos?	123
Bibliografia	129

Catalunya com a Estat independent, seria un país massa petit?

Sentim a dir pels contraris a la independència de Catalunya que els Estats petits no compten i que la independència comportaria fortes davallades del PIB, és a dir, de la producció de béns i serveis.

És completament erroni relacionar la grandària d'un país amb la seva viabilitat econòmica i nivell de riquesa. L'evidència empírica demostra que la dimensió d'un país no té gaire influència en el creixement econòmic.

Entre les primeres posicions del rànquing mundial en nivell de riquesa i competitivitat hi ha països petits, de dimensions semblants a la de Catalunya.

A més, Catalunya actualment ja se situa dins dels països rics de la Unió Europea, i la seva economia té un grau d'obertura comercial alt que la faculen per ser un país altament competitiu.

Catalunya té actualment uns 7,5 milions d'habitants. Si la situem dins de la Unió Europea, formada pels 28 països actuals, n'hi ha 15 que la superen en nombre d'habitants i 13 que compten amb una població inferior (vegeu quadre 1 i gràfic 1). Entre els països una mica més grans que Catalunya hi trobem: Suècia (9,6 milions) i Àustria (8,5 milions). En canvi, països com Dinamarca (5,6 milions) i Finlàndia (5,4 milions) tenen una població lleugerament inferior. Per tant, Catalunya és un país de dimensió mitjana dins de la Unió Europea.

Ara bé, sentim a dir pels contraris a la independència de Catalunya que els Estats petits no compten i que la independència comportaria fortes davallades del PIB.

És completament erroni relacionar la grandària d'un país amb la seva viabilitat econòmica i nivell de riquesa¹. Només cal mirar el mapa de la Unió Europea per veure que aquest argument és totalment fals. L'evidència empírica demostra que la dimensió d'un país no té gaire influència en el creixement econòmic, ja que es poden aconseguir majors nivells de creixement, bé per una

1. Bosch (2013).

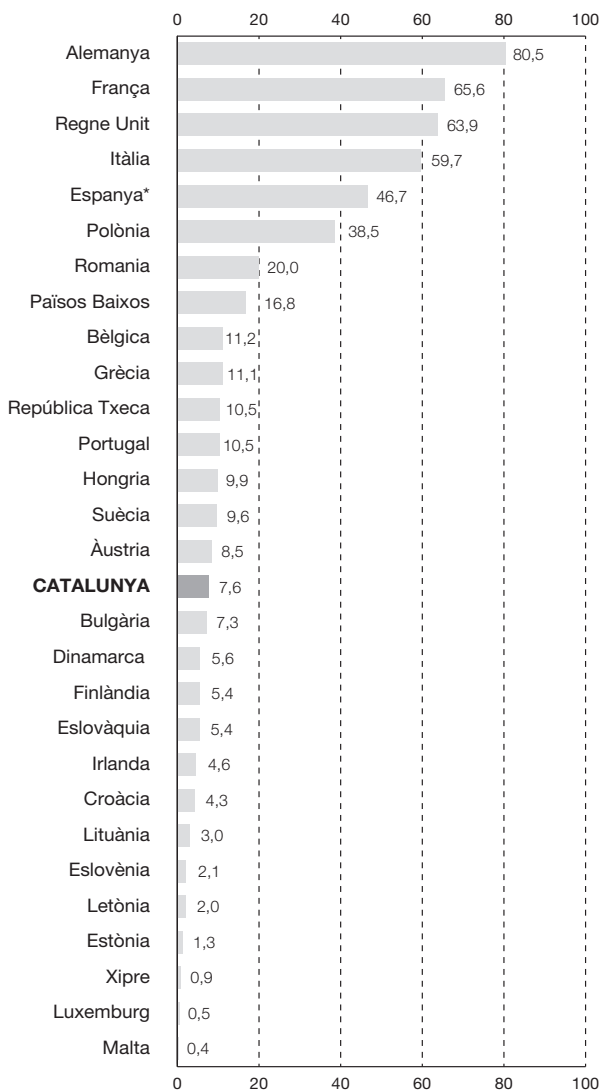
QUADRE 1. Població dels països de la UE, 2013

Alemanya	80.523.746
França	65.633.194
Regne Unit	63.896.071
Itàlia	59.685.227
Espanya*	46.704.308
Polònia	38.533.299
Romania	20.020.074
Països Baixos	16.779.575
Bèlgica	11.161.642
Grècia	11.062.508
República Txeca	10.516.125
Portugal	10.487.289
Hongria	9.908.798
Suècia	9.555.893
Àustria	8.451.860
CATALUNYA	7.553.650
Bulgària	7.284.552
Dinamarca	5.602.628
Finlàndia	5.426.674
Eslovàquia	5.410.836
Irlanda	4.591.087
Croàcia	4.262.140
Lituània	2.971.905
Eslovènia	2.058.821
Letònia	2.023.825
Estònia	1.324.814
Xipre	865.878
Luxemburg	537.039
Malta	421.364

* Inclou Catalunya.

Font: Eurostat i Idescat.

GRÀFIC 1. Població dels països de la UE, 2013

* Inclou Catalunya.

Font: Eurostat i Idescat.

major dimensió del mercat interior, que seria el cas dels països grans, bé per una major obertura comercial, la qual cosa succeiria en els països petits. Així doncs, com més obert és un país menor és l'impacte de la seva dimensió sobre el creixement econòmic, i a mesura que augmenta la dimensió d'un país menor és l'impacte de la seva obertura comercial sobre el creixement econòmic².

També s'ha contrastat que la globalització afavoreix processos d'independència, ja que per una banda el benefici de disposar d'un mercat interior gran deixa de ser important si els països tenen un cert grau d'obertura comercial i, a la vegada, el cost de pertànyer a un Estat gran, que governa d'una manera uniforme i homogènia tot el territori, sense tenir en compte les diferències territorials, genera uns costos molt importants per als ciutadans. En canvi, els governs de països petits poden adaptar millor les seves polítiques a les necessitats del territori i a les preferències de la seva gent³.

2. Vegeu Alesina, Spolaore i Wacziarg (2005) i Cuadras (2012).

3. Alesina i Spolaore (2003).

Gary Becker, premi Nobel d'economia l'any 1993, també es ratifica en la tesi aquí defensada. Segons Becker, la globalització i els acords de lliure comerç han reduït enormement els avantatges de formar part d'un gran mercat interior. Quan el context era el proteccionisme i un comerç poc liberalitzat, les empreses de països grans tenien avantatges, ja que podien vendre la major part de la seva producció dins del seu país. No obstant, aquest fet deixa de ser veritat en mercats liberalitzats on les fronteres perden importància, ja que els països petits poden vendre a altres països amb la mateixa facilitat amb què els països grans venen en el seu mercat interior. Per tant, la globalització redueix els costos de la secessió d'aquells territoris que formen part d'Estats grans, com ara Catalunya.

Així mateix, cal afegir que molts països petits són dels més competitius del món. El quadre 2 indica els països europeus que estan en les primeres posicions del rànquing mundial en el nivell de competitivitat calculat pel World Economic Forum.

QUADRE 2. Països europeus més competitius en el rànquing mundial, 2012

	Posició en el rànquing	Població en milions
Suïssa	1	7,9
Finlàndia	3	5,4
Alemanya	4	80,3
Suècia	6	9,5
Països Baixos	8	16,7

Font: World Economic Forum i Eurostat.

Veiem que països relativament petits com Suïssa, Finlàndia i Suècia ocupen les primeres posicions. En concret, Suïssa és el primer d'un rànquing de 148 països (és el país més competitiu del món), Finlàndia el tercer i Suècia el sisè. En canvi, Espanya se situa en la posició 35 d'aquest rànquing.

QUADRE 3. Països europeus més rics en el rànquing mundial, 2012

	Posició en el rànquing	PIB per càpita en \$	Població en milions
Luxemburg	1	107.206	0,5
Noruega	3	99.462	5,0
Suïssa	4	79.033	7,9
Dinamarca	7	56.202	5,6
Suècia	8	55.158	9,5

Font: World Economic Forum i Eurostat.

També, si s'analitza el nivell de riquesa o prosperitat econòmica dels països, mesurat a través del seu nivell de PIB per càpita, els països petits estan en els primers llocs del rànquing mundial. El quadre 3 mostra com països europeus petits ocupen les primeres posicions. Luxemburg, la primera, Noruega, la tercera, Suïssa, la quarta, Dinamarca, la setena i Suècia, la vuitena. Espanya, es troba en la posició 28 d'aquest rànquing. Per tant, l'evidència empírica ratifica les teories de creixement econòmic abans esmentades.

Igualment, si fem un rànquing dels països més rics de la Unió Europea mitjançant el seu PIB per càpita en poder de paritat de compra (PPC)⁴, en els primers llocs hi ha països d'una dimensió petita. Això es veu en el quadre 4 i gràfic 2.

Les deu primeres posicions les ocupen països relativament petits, llevat del cas d'Alemanya. Són de major a menor PIB per càpita en PPC: Luxemburg, Àustria, Irlanda, Països Baixos, Suècia, Dinamarca, Alemanya, Bèlgica, Catalunya i

4. El PIB en PPC està expressat monetàriament de manera que permet comprar la mateixa cistella de béns i serveis a cada país. És a dir, és la unitat que s'utilitza per fer comparacions entre països en tenir en consideració el nivell de preus, ja que no es pot comprar el mateix amb un euro a Holanda que a Grècia.

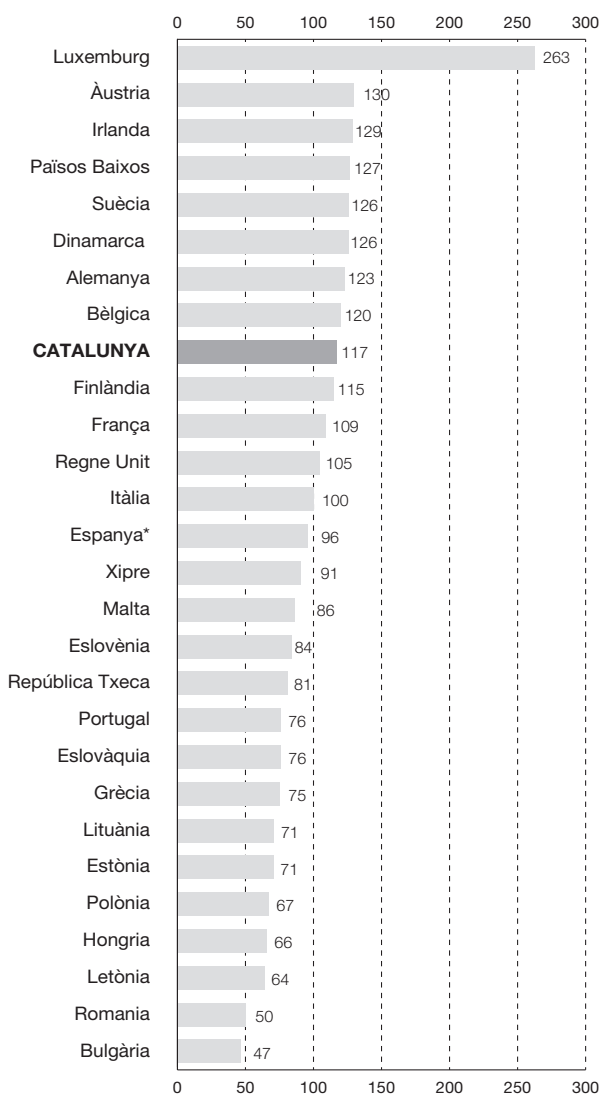
QUADRE 4. PIB per càpita en PPC dels països de la UE, 2012

	Euros	Índex s/ la mitjana
Luxemburg	67.200	263
Àustria	33.200	130
Irlanda	33.000	129
Països Baixos	32.600	127
Suècia	32.200	126
Dinamarca	32.100	125
Alemanya	31.500	123
Bèlgica	30.700	120
CATALUNYA	29.952	117
Finlàndia	29.500	115
França	27.800	109
Regne Unit	27.000	105
Itàlia	25.700	100
Espanya*	24.500	96
Xipre	23.400	91
Malta	21.900	86
Eslovènia	21.400	84
República Txeca	20.700	81
Portugal	19.400	76
Eslovàquia	19.400	76
Grècia	19.200	75
Lituània	18.300	71
Estònia	18.300	71
Polònia	17.100	67
Hongria	17.000	66
Letònia	16.400	64
Romania	12.800	50
Bulgària	12.100	47
Mitjana UE-27	25.600	100

* Inclou Catalunya.

Font: Eurostat i Idescat.

GRÀFIC 2. PIB per càpita en PPC dels països de la UE-27, 2012 (en índex sobre la mitjana = 100)

* Inclou Catalunya.
 Font: Eurostat i Idescat.

Finlàndia. Catalunya, pel seu nivell actual de PIB per càpita en PPC ocupa la novena posició (29.952 euros el 2012), situada per sobre de la mitjana comunitària (25.600 euros). Per tant, el punt de sortida d'una Catalunya independent seria el d'un Estat relativament ric dins de la Unió Europea.

A més a més, Catalunya té les característiques per ser un país competitiu, ja que és una economia oberta amb un nivell important d'exportacions. Així ho argumentava en el seu blog el premi Nobel, Gary Becker, afirmant que una Catalunya independent seria plenament competitiva⁵.

Catalunya presenta un grau important d'obertura de la seva economia. Es pot veure en el quadre 5 l'evolució de les seves exportacions en béns i serveis. Aquestes, el 1992 representaven el 17,2% del PIB, el 2002 ja eren del 33,4%. Posteriorment, les exportacions van baixar, essent d'un 31,2% del PIB el 2007, però en aquests últims anys s'han recuperat fins a representar el 37,2% del PIB el 2012. Això ha comportat una millora progressiva del saldo comercial amb la resta del món (di-

5. <http://www.becker-posner-blog.com/2012/12/breakup-of-countries-no-economic-disaster-becker.html>.

ferència entre exportacions i importacions) fins a ser positiu, del 5,2% del PIB el 2012, quan tradicionalment havia estat negatiu (quadre 5).

QUADRE 5. Balança comercial de l'economia catalana
(en % sobre el PIB)

	1980	1986	1992	2002	2007	2011	2012
Saldo comercial amb Espanya	15,8	15,8	16,0	10,0	8,4	5,2	3,0
Saldo comercial amb la resta del món	-5,9	-5,4	-7,8	-2,9	-6,7	1,8	5,2
Exportacions de béns i serveis	14,2	17,0	17,2	33,4	31,2	34,6	37,2
Importacions de béns i serveis	20,1	22,4	25,0	36,3	37,9	32,8	32,0
Saldo comercial	9,9	10,4	8,2	7,1	1,7	7,0	8,2

Font: A. Fernández (2012), "L'economia catalana i la sortida de la crisi", *Nota d'Economia*, 100, pàg. 15. i elaboració pròpia a partir d'Idescat.

Per seguir amb aquesta tendència és important incrementar la productivitat i la competitivitat de l'economia catalana, que ha de venir a mitjà i llarg termini per increments en el capital humà i en les inversions en R+D⁶. Aquest fet fa necessari que el guany fiscal de la independència, que veurem més endavant, es canalitzi adequadament cap a sectors estratègics que portin a una millora de l'economia catalana.

6. Vegeu Fernández (2012).